

УДК 338.488.2:640.43(477)

Валентин Турчин

студент IV курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

Уляна Гузар

канд. економ. наук, доцент,

доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС КРИЗИ В УКРАЇНІ

Пандемія, що спричинена поширенням коронавірусної інфекції COVID-19, змінила як повсякденне життя жителів усього світу, так і ставлення представників ресторанного бізнесу. Запровадження карантинних обмежень зумовило перехід ринку до більш технологічних та автоматизованих форм роботи на заміну традиційним. Ресторанна сфера – одна з тих, що чи не найбільше зазнала негативного впливу пандемії і продовжує досі знаходитися в умовах невизначеності та тотальної залежності від умов зовнішнього середовища. Ситуація, що склалася, спонукає ресторанний бізнес переорієнтовуватися на формат ведення бізнесу, адаптований до існуючих умов, при цьому орієнтуючись не тільки на потреби клієнта та співробітника, актуальні тренди у сфері гостинності, а й ураховуючи всі загрози та ризики, що можуть стрімко загостритися через пандемію.

Ресторанний бізнес в Україні в останні роки розвивався досить динамічно, проте пандемія COVID-19 вплинула на всі сфери економіки, зокрема і на ресторанний бізнес. Із початком карантинних заходів, пов'язаних із пандемією, в Україні діяли значні обмеження у різних сферах, у тому числі сфера гостинності. У пік кризи було закрито більшість туристичних компаній, готелів та інших закладів розміщення. Заклади ресторанного господарства також були закриті або працювали з певними обмеженнями.

Значна частина ресторанів, які закрилися під час карантину, не змогли відкритися. Ті ресторани, які відкрилися, зіткнулися з низкою проблем, пов'язаних з утратою доступу до ринків, касовими розривами та зобов'язаннями щодо орендної плати та комунальних платежів. В Україні за 2020 рік, який припав на карантинні обмеження, закрили близько чотирьох тисяч закладів харчування, пише аналітичний центр «Ресторани України» [1].

На початок 2021 року в Україні працювало 14,7 тис. ресторанів, кафе та барів, у порівнянні з початком 2020 року, коли в Україні працювало 18,6 тис. закладів. Об'єм ресторанного ринку скоротився за 2020 рік майже на 30% і склав за рік 14,1 млрд. грн. За 2020 рік ресторанний ринок втратив майже шість млрд. грн. Зміни відбулися і в результаті кількох локдаунів, карантинних обмежень ресторанного бізнесу та відсутності іноземних туристів, зауважують в аналітичному центрі. Гостей у ресторанах стало набагато менше, знизилася їхня купівельна спроможність, що знайшло відображення у середньому чеку та виторгу закладів. Через карантин вихідного дня у листопаді 2020 року деякі бари і ресторани не дорахувалися понад 40% виручки. За даними компанії по автоматизації кафе і ресторанів Poster, на суботу та неділю припадає основна частина виручки закладів громадського харчування. Як зазначив співвласник та співзасновник холдингу «FEST» Андрій Худо, у 2020 році об'єм ресторанного ринку в Україні скоротився майже на 30% [2].

До переліку підприємств ресторанного господарства, які активно відновлюють свої позиції, насамперед слід віднести Mc Donald's. Із 18 березня 2020 року акції компанії збільшилися на 75%. Одним із чинників, які сприяли успіху, є послуги «McDrive», «McDelivery», якими досить активно користуються люди, які не хочуть заходити в заклад через небезпеку заразитися. Очевидно, що ця послуга, яка дає змогу клієнтові придбати продукти, не покидаючи авто або власного помешкання.

Практично всі заклади ресторанного господарства, які не закрилися, здійснили спробу запровадити послуги доставки. Разом з тим більшість із них зіткнулася з труднощами доставки. Окрім того, перехід у режим доставки потребує корегування меню, адже не кожную страву можна транспортувати без зниження якості.

Задля припинення масового поширення пандемії вже з 20 жовтня 2021 року без сертифікатів про вакцинацію від Covid-19 чи негативного

ПЛР-тесту не обслуговували гостей у закладах ресторанного бізнесу. Проте споживачі мають змогу замовити доставку, як і від ресторану, так і від міжнародних компаній, які надають дані послуги (Bolt Food, Glovo, Rocket) або самовивіз з ресторану.

24 лютого 2022 року українських рестораторів спіткало нове лихо – вторгнення РФ на територію України. З введенням воєнного стану на території нашої держави практично всі заклади ресторанного бізнесу були вимушені припинити свою діяльність. Але через деякий час в областях, у яких не проводяться активні бойові дії, заклади ресторанного бізнесу продовжують як і комерційну (доставка, самовивіз), так і волонтерську діяльність.

Отже, провівши власні дослідження, ресторанне господарство України в останні десять років мало позитивну динаміку розвитку, але в період пандемії зіштовхнулося із серйозними викликами, для подолання яких власники шукають і знаходять шляхи виходу. Аналізуючи діяльність ресторанів у період пандемії, необхідно виділити такі тенденції: впровадження та вдосконалення доставки; запровадження послуги take away.

Впровадження доставки потребує налагодження логістичних процесів та зумовлює необхідність корегування меню. Особливого значення набуває food-дизайн страв, що доставляються. Не всі формати закладів ресторанного господарства можуть запровадити доставку, зокрема це проблематично для барів, пабів, кав'ярень. Найважливішим складником реагування на кризу є заходи щодо гігієни та охорони здоров'я, і ті заклади, які це враховують, користуються більшою довірою серед споживачів. Нові реалії потребують нових підходів та моделей бізнесу, використання найкращого світового досвіду, впровадження інноваційних технологій та послуг, які дадуть змогу адаптуватися до нових умов.

Ключові слова: ресторанний бізнес, криза, пандемія, відновлення.

Список використаних джерел

1. Економічні новини України [Електронний ресурс]. – URL: <https://mind.ua/news/20224043-torik-cherez-lokdauni-v-ukrayini-zakrilisya-4-000-zakladiv-harchuvannya>.
2. Аналітичний центр «Ресторани України». [Електронний ресурс]. – URL www.facebook.com/Аналітичний-центр-Ресторани-України-102348505275876